

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

ИЗВЕШТАЈ О РЕЗУЛТАТИМА АНКЕТЕ О КРЕДИТНОЈ АКТИВНОСТИ БАНАКА

Извештај за четврто тромесечје 2014.

Београд, фебруар 2015.

Уводна напомена

Народна банка Србије је од 2014. године почела да спроводи анкету о кредитној активности банака. Циљ те анкете је унапређење анализе кретања на кредитном тржишту увидом у ставове представника банака о оствареним и очекиваним променама како на страни понуде кредита од стране банака, тако и на страни тражње приватног сектора за кредитима.

Анкета се састоји од десет питања која се односе на кредите привреди и становништву. Испитаници одговарају о промени кредитних стандарда¹, као и утицају фактора на њихову промену, затим о промени услова одобравања кредита, промени тражње за кредитима и утицају фактора на промену тражње.

У овом документу сумирани су резултати анкете спроведене од 1. до 15. јануара 2015. године. У анкети су исказани ставови банака о променама током четвртог тромесечја 2014. године и очекиваним променама на кредитном тржишту у првом тромесечју 2015. године. Од укупно 29 банака с дозволом за рад Народне банке Србије, учествовало је њих 27, што обезбеђује готово потпуну покривеност кредитног тржишта, јер учешће ових банака износи 99% билансне суме банкарског сектора. Резултати анкете су приказани у виду нето процената.

Нето проценат за одговоре о питањима о понуди кредита дефинисан је као разлика између збира учешћа банака које су одговориле да су кредитни стандарди „знатно пооштрени“ и „донекле пооштрени“ и збира учешћа банака које су одговориле да су „знатно ублажени“ и „донекле ублажени“. Позитивна вредност нето процента указује на нето пооштравање, а негативна на нето ублажавање кредитних стандарда. Нето проценат за одговоре на питања о факторима дефинисан је као разлика између учешћа банака које су одговориле да је дати фактор допринео пооштравању и учешћа банака које су одговориле да је допринео ублажавању кредитних стандарда. Када је у питању тражња за кредитима, нето проценат је дефинисан као разлика између збира учешћа банака које су одговориле да је она „знатно повећана“ и „донекле повећана“ и збира процената банака које су одговориле да је „знатно смањена“ и „донекле смањена“. Према томе, позитивна вредност нето процента указује на нето повећање, а негативна на нето смањење тражње.

¹ Кредитни стандарди су писане и неписане интерне смернице или критеријуми који одражавају кредитну политику банке (нпр. приоритети у погледу врсте кредита, колатерала, сектора, региона и сл.).

САДРЖАЈ

РЕЗИМЕ	3
КРЕДИТИ ПРИВРЕДИ	4
КРЕДИТИ СТАНОВНИШТВУ	7

Резиме

Негативна перцепција економске активности од стране банака, као и проблеми са ненаплативим потраживањима довели су до поштравања стандарда које банке примењују при одобравању кредита привреди и у четвртом тромесечју 2014. године. То се огледа у поштравању неценовиних услова односно смањењу максималног износа и рочности кредита, као и у строжијим захтевима по питању обезбеђења кредита. Са друге стране, банке су смањиле каматне марже и провизије и накнаде под утицајем смањења трошкова извора кредита и конкуренције других банака. Тражња предузећа за кредитима је повећана и била је као и у претходним тромесечјима генерисана потребом предузећа за рефинансирањем постојећих обавеза и финансирањем обртног капитала.

У првом тромесечју се може очекивати додатно поштравање кредитних стандарда само за мала и средња предузећа и то код релативно малог броја банака. Преовладава став да ће у Т1 2015. године бити повећана тражња привреде пре свега за краткорочним кредитима.

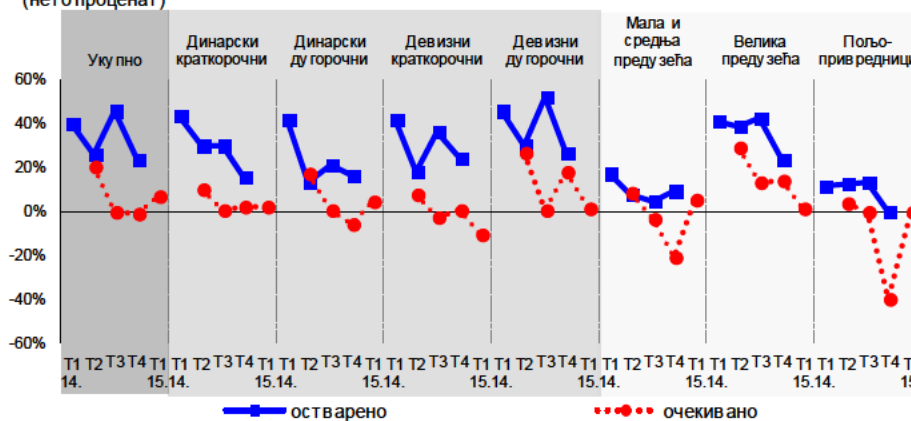
Кредитни стандарди при одобравању кредита становништву су поштрени током Т4, али се као и у претходном тромесечју то односило на релативно мали део банкарског сектора. О томе сведоче и услови под којима су одобравани кредити становништву, који нису значајније промењени, изузев каматне марже на евроиндексиране кредите која је смањена. Забележен је и раст тражње становништва за кредитима, упркос паду тражње за стамбеним кредитима.

Очекивања банака за Т1 указују да неће бити промене кредитних стандарда за кредите становништву. Ни у погледу тражње становништва за кредитима банке не очекују промене у Т1 2015. године изузев раста тражње за динарским кредитима зарефинансирање.

Кредити привреди

У Т4 је настављено поопштравање кредитних стандарда при одобравању кредита привреди, при чему је оно било заступљеније код девизних кредита. Уколико се посматра структура корисника, поопштравање кредитних стандарда се пре свега односило на велика предузећа, док за кредите пољопривредницима није било промене. За Т1 2015. године не очекује се додатно поопштравање кредитних стандарда осим за кредите малим и средњим предузећима где мањи број банака очекује поопштравање.

Промена кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија предузећима
(нето проценат)

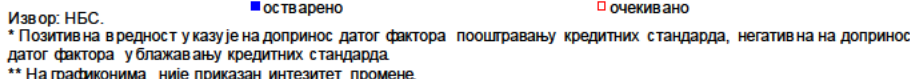
Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на поопштравање кредитних стандарда, негативна на ублажавање кредитних стандарда.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

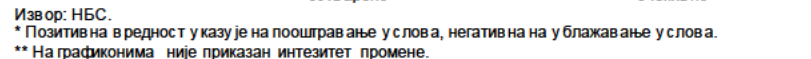
Као и у претходним анкетама које су спроведене током 2014. године, и у Т4 су превладали фактори који се односе на погоршану перцепцију ризика банака, иако су трошкови извора за кредите и конкуренција осталих банака деловали у смеру ублажавања кредитних стандарда. У Т4 су негативна очекивања банака у погледу економске активности били најзаступљенија, док је мањи број банака навео да су проблеми у вези са ненаплативим потраживањима утицали на поопштравање кредитних стандарда.

Очекивања у погледу опште	Спремност на
---------------------------	--------------

A **B** **C** **D** **E**

динарски кредити	дев изни кредити
------------------	------------------

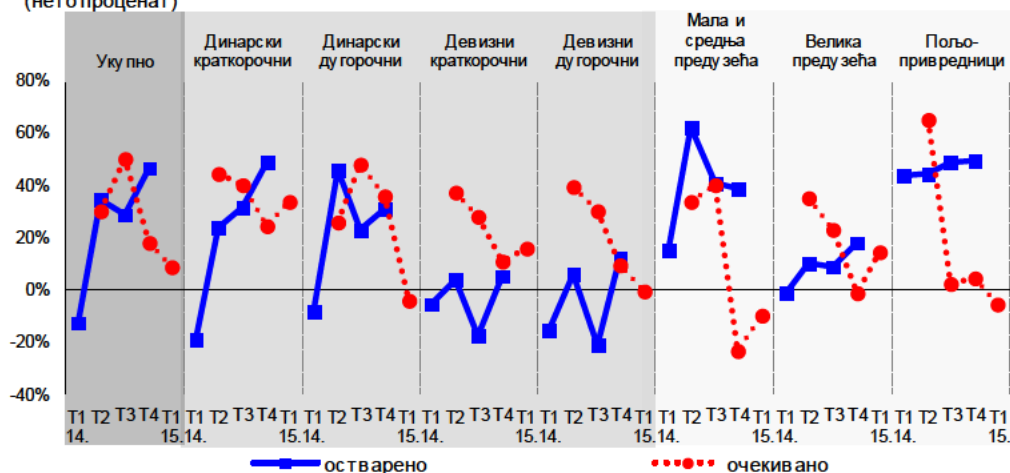

бити заступљене.

Према оцени банака, највише је повећана тражња предузећа за динарским кредитима делом због субвенционисаних кредита, док је раст тражње приведе за девизним кредитима био заступљен у мањој мери. Од фактора који су утицали на раст тражње истиче се потреба предузећа за рефинансирањем дуга и улагање у обрtna средства, док су финансирање капиталних инвестиција и преузимање/аквизиција допринели смањењу тражње за кредитима.

Код очекивања банака по питању тражње предузећа у Т1 2015. године преовладава оцена да ће се повећати тражња за краткорочним кредитима и да ће раст тражње потицати од великих предузећа.

Промена тражње предузећа за кредитима
(нето проценат)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност у казу је на повећање тражње, негативна на смањење тражње.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Утицај фактора на промену тражње предузећа за кредитима
(нето проценат)

Извор: НБС.

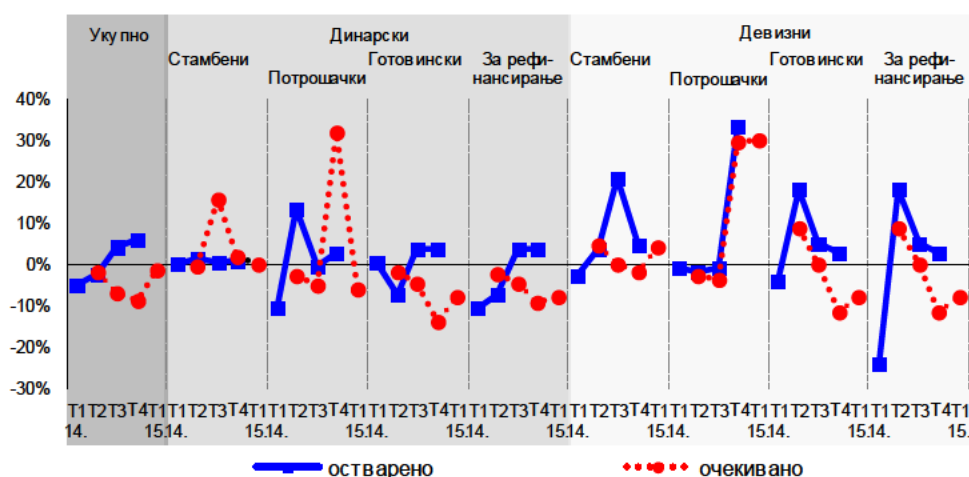
* Позитивна вредност у казу је на допринос датог фактора повећању тражње, негативна на допринос датог фактора смањењу тражње.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Кредити становништву

Пооштравање кредитних стандарда било је присутно и код новоодобрених кредита становништву, али за разлику од сектора привреде било је заступљено код мањег броја банака. Уколико се посматрају различити сегменти тржишта кредита становништву, може се уочити да је пооштравање кредитних стандарда било минимално код готово свих типова кредита становништву, а да је само код девизних потрошачких кредита то пооштравање било израженије.

Промена кредитних стандарда у одобравању кредита становништву (нето проценат)

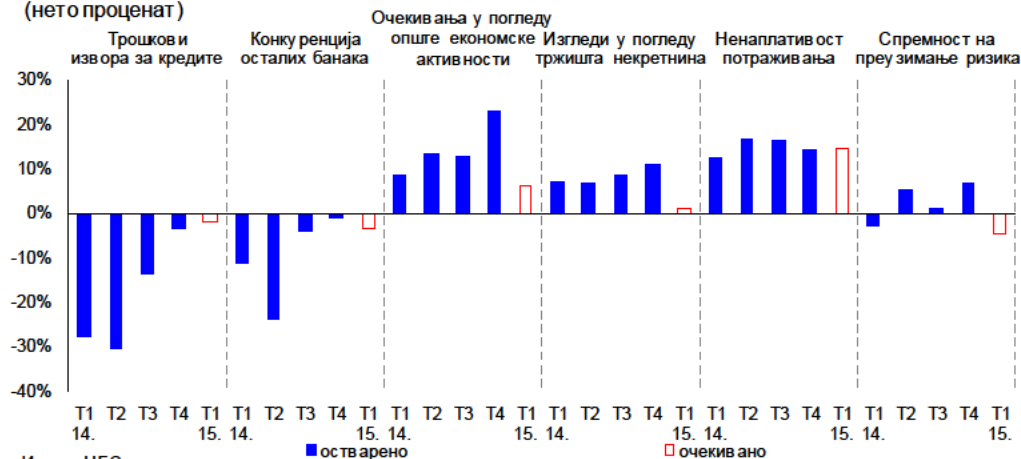

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на пооштравање кредитних стандарда, негативна на ублажавање кредитних стандарда.

Негативна перцепција будуће економске активности је и код кредита становништву највише утицала на пооштравање кредитних стандарда. Такође, пооштравању стандарда су допринели и проблеми са ненаплативим

Утицај појединих фактора на промену кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија становништву (нето проценат)

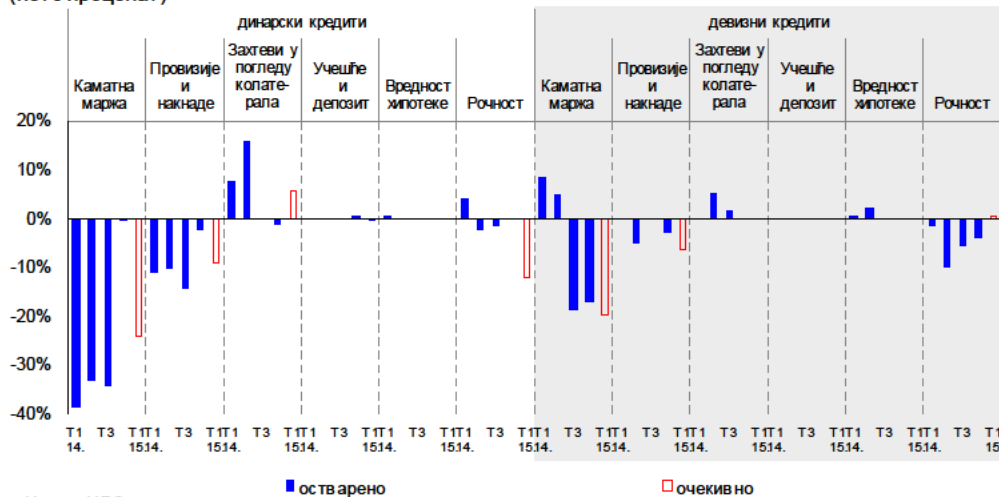
Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на допринос датог фактора пооштравању кредитних стандарда, негативна на допринос датог фактора ублажавању кредитних стандарда.

** На графиконима није приказан интезитет промене.

потраживањима и изгледи у погледу ситуације на тржишту некретнина који су четврто тромесечје за редом били негативни. Трошкови извора за кредите становништву као и конкуренција банака, имали су готово неутралан утицај на кредитне стандарде.

Промена услова за одобравање кредита становништву
(нето проценат)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност у казу је на поштравање услова, негативна на у блажавање услова.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

У Т4 по први пут нису ублажени ценовни услови за динарске кредите становништву, пошто су каматне марже и провизије и накнаде остале готово непромењене у односу на Т3. Ипак, смањена је каматна маржа за девизне кредите, док банке нису мењале остале услове за кредите становништву изузев максималне рочности девизних кредита која је повећана код малог броја банака. У Т1 се очекује смањење каматне марже и провизија и накнада, а за динарске кредите повећање максималне рочности кредита.

Банке су оцениле да је у Т4 повећана тражња становништва за кредитима и то пре свега за готовинским и кредитима за рефинансирање, док је друго тромесечје за редом смањена тражња за стамбеним кредитима. Код потрошачких кредита, смањена је тражња за динарским а повећана је тражња за девизним кредитима. Једини фактор који је позитивно утицао на тражњу биле су потребе рефинансирања постојећег дуга. Остали фактори су, према мишљењу банака негативно утицали на тражњу становништва, при чему се као и претходних тромесечја посебно истичу зараде и запосленост становништва. У наредном тромесечју банке не очекују значајнију промену тражње становништва изузев раста тражње за динарским кредитима за рефинансирање и пада за девизним потрошачким кредитима.

Промена тражње становништва за кредитима (нето проценат)

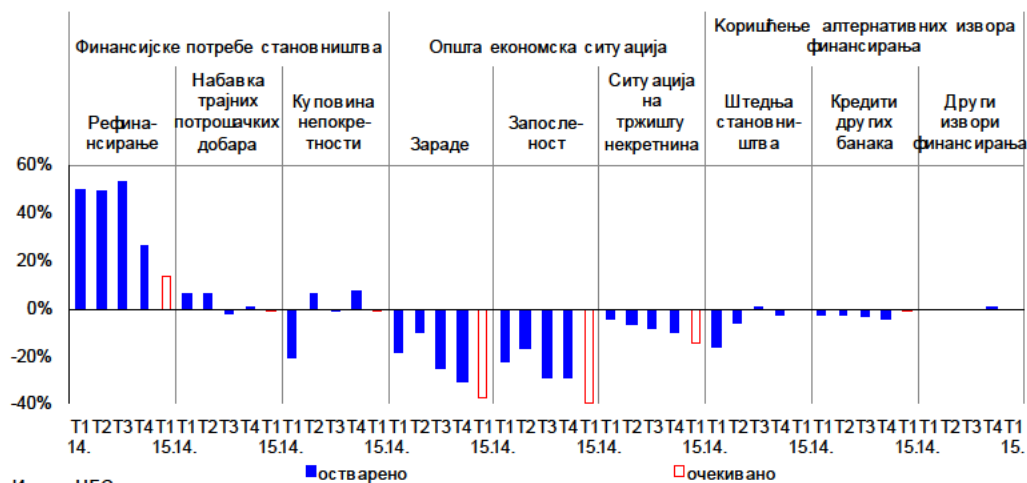

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на повећање тражње, негативна на смањење тражње.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Утицај фактора на промену тражње становништва за кредитима (нето проценат)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на допринос датог фактора повећању тражње, негативна на допринос датог фактора смањењу тражње.

** На графиконима није приказан интензитет промене.